

Naloga kat. idološtev v učnih

skribe

(Brezje)

Naloga katoliških izobražencev v naših dneh.

V današnjih zmedenih časih vidimo povsod, da se po-
lašča tudi katoliških izobražencev neka ~~negotovost~~ nejasnost
in negotovost. Ne vedo prav, kaj naj bi storili, kako naj bi se
v teh čudnih razmerah ~~ponašali in~~ zadržali *in izpolnjevali* ^{uslugo} ~~mojo~~.

Nekateri gledajo s strahom, kako je krščanstvo v prak-
tičnem, zlasti v javnem življenju potisnjeno v stran, kako obli-
kujejo sodobni svet krščanstvu tuje in sovražne sile. Zato se
nekam resignirano umikajo vase in v svoje zasebno življenje ^{kausa}
skušajo rešiti svoj življenjski ^{ki to na stari način} ~~nazor~~ ^{nemoteno} po njem živeti.

Drugi, ki so po naravi bolj borbeni, se oklepajo orga-
nizacijskih in taktičnih gesel in metod najhujših in najbolj ži-
lavih nasprotnikov krščanstva ter se na ta način pripravljajo
na odločilen boj, ^v katerem ^{najb.} ~~bo~~ z vnanjo silo in močjo strli
nasprotnika in ~~zopet~~ zavladači svetu ter mu ~~deli~~ znova daji
krščansko lice.

Tretji zopet iščejo ^v globino za zadnjimi, najbolj skri-
ti, ⁱⁿ ~~pa tudi najbolj~~ odločilnimi vzroki sedanjega žalešnega sta-
nja, jih brezobzirno razkrivajo ~~in~~ ter skušajo na ta način vzbudi-
ti ~~pravo~~ spoznanje in ~~živo~~ zavest, da smo kristjani in kato-
ličani v največji meri sami krivi sedanje ~~svaže~~ nereda, ker
nismo niti znali niti hoteli pripomoči pravih krščanskim živ-

splošnim priznanjem je naučen

jenjskim načelom do resnične ~~xaxaxa~~ veljave. To ~~je~~ po njihovi sodbi prvi in najvažnejši korak k poboljšanju in rešitvi.

~~Vskladi~~ Četrta, med izobraženci pač najožja in majmanjša

skupina ~~je~~ pa je iz sedanje duhovne in materialne stiske ~~šla~~

našla pot bliže k svojemu Bogu, se ga je tesneje oklenila, mu vse

svoje skrbi in težave izročila ter se popolnoma prepustila njego-

vemu vodstvu in njegovim odločitvi. To so ljudje, ki vidijo edini,

~~še~~ ^{ali} ~~edini~~ pa vsaj/najvažnejši izhod iz sedanje bede v popolni

predanosti Bogu, prav v smislu znanih Avguštinovih besedi: "nemirno

je naše srce, ~~k~~ler ne počije v tebi"/Confessiones I,1/

Če bi hoteli ~~te skupine~~ in še morebitne druge take

skupine med katoliškimi izobraženci ~~pr~~sojati ^{te} ocenjevati ~~in~~

prsojati njihove upravičenost in vlogov današnjem družabnem živ-

ljenju, bi ~~najbrž~~ takoj zadeli na težave in nesoglasja. Glede

prve skupine bi se ^{morda} ~~najbrž~~ še nekako zedinili, da ne ustreza ~~ti~~
sodobnemu,

~~si~~ idealu krščankih izobražencev, ~~gladaxastakixxtaxskpianxx~~

~~pa~~ ker je pač premalo živa in dejavna. Glede ostalih treh sku-

~~pa~~ bi ^{skraj' potov} sodili različno, kakor smo ~~pa~~ tudi sami različni, imao

različne sposobnosti in različen značaj, ter različno gledamo na

življenje in njegove probleme.

Kljub tej razliki in odtod izvirajočim neskladnosti

~~gl~~ ^{v proučanju} praktičnega udejstvovanja katoličanov v sodobnem svetu,

pa vendarle lahko postavimo nekaj splošnih misli o glavnih nalo-

gah katoliških izobražencev v naših dneh.

+++

Prva in najvažnejša naloga vsakega katoliškega izobraženca ^{brez dvoma je} da dobro in zvesto izpolnjuje svoje stanovske oziroma poklicne dolžnosti. To velja sicer za vse čase in vsakršne razmere, velja pa posebej tudi danes, ko se katoliški izobraženci v svojem poklicu ^{mnogokrat} komaj kaj ločijo od drugih ~~maxxšš~~ versko indiferentnih ali celo veri in Cerkvi odkrito sovražnih inteligentov.

Sveda ne smemo tega posploševati in pretiravati. So poklici, ki so svetovnenarosko tako rekoč brezbarvni; poklici, kjer katoliški izobraženec ne more delati bisteno drugače kot njegov stanovski tovariš, ki se ne meni za vero ali ji je celo sovražen. Katoliški inženir, zdravnik, advokat, sodnik itd se v svojem strokovnem ~~delu~~ /poudarjam strokovnem / delu večinoma ne more ločiti od njemu svetovnenazorsko tujih ali celo nasprotnih stanovskih tovarišev.

Drugače je sveda, kolikor gre za različne postranske okoliščine, ki se z izvrševanjem ^{takih} poklicar časih dokaj tesno združene, n. pr. če katoliški zdravnik pravočasno opozori svoje, da je prišel čas, ko je treba bolnika pripraviti na smrt, ali če katoliški advokat ne sprejme zagovorništva v stvari, ki je očitno krivična itd. Toda te so vse stvari, kjer gre le za neka splošna življenjska načela, ^{na katoliški} po katerih se mora katoličan ločiti od

~~travnan ali katoličana~~

~~Se pa tudi poklici, kjer~~ strokovno znanje in delo ne da dobro ločiti od svetovnenazorskih ~~pogledov~~ načel in praktičnih pogledov. V to vrsto spadajo poleg duhovniškega stanu zlasti učiteljski in profesorski stan; pa tudi različni ~~pisateljskih~~ umetniški poklici se kljub ~~vsak~~ relativni avtonomnosti umetnostnega področja praktično pač ne dajo dobro ločiti od/svetovnenazorskega gledanja in prepričanja. V vseh teh in podobnih poklicih je prva in največja naloga in dolžnost katoliškega izobraženca, da spravi svoje strokovno znanje in ~~sva~~ svoje strokovne ~~pe~~ poglede v popolno soglasje s krščanstvom, njegovimi nauki in načeli. Samo tako, pod tem pogojem bo namreč lahko tudi v svojem strokovnem in poklicnem delu vedno in povsode popoln, zares cel kristjan in katoličan.

Sveda je treba tudi to prav razumeti. Zelo bi se namreč motil, kdor bi mislil, da je za to že dovolj, če svoje strokovno znanje in strokovne poglede preprosto zoži in uklene v okvir tradicionalne tako imenovane katoliške ^{umetnosti in} znanosti svojega področja. Tako početje bi tudi ob najbolj odločnem poudarjanju katoliških nauk in načel - posebej še, če v resnici niti niso zares katoliška - kaj malo koristilo. Nasprotno ravno na tistih področjih in tistih vprašanjih, kjer se - čeprav neupravičeno - zdi, da med resnično znanostjo in ~~vinski~~ katoliškimi nauki in nazori ni

prave skladnosti, bi tako početje vzbujalo le še nove dvome
 ter bi bolj občijalo kot pa pridobivalo.

Edino ~~znanstveno~~ pravo vodilo, ki se ga moramo v tem pogle-
 du držati, je, da znanstvena resnica, hočem reči resnica, ki ni
 zgotovljena, ne more nikdar nasprotovati ~~ni~~ pravim krščanskim načelom
 in naukom. Seveda se zgodi, da se zdi to in ono, kar se ne sklada
 s krščanskimi načeli in nauki vendarle resnično - prav kakor
 se dogaja, da proglašajo za krščanski nauk in krščansko resnico
 to in ono, česar krščanstvo in Cerkev v resnici ne učita in ne
 zahtevata.

V vseh takih in podobnih primerih pa more pravilno lo-
 čiti, kaj je zares dobnano in veljavno zopet le tisti, ki je v
 na svojem področju, v svoji stroki zares vešč, in temeljito
 podkovan. Če smo spredaj pri poklicih, ki nimajo svetovnonazorske
 ga obilježja, tako zelo poudarili potrebo temeljitega ~~in solidnega~~
 znanja in solidnega dela, potem moramo ~~to~~ ~~š~~
 storiti še veliko bolj tu, ko gre za to, da pokažemo stvari, ki se
 od svetovnega nazora ne dajo dobro ločiti, z besedo in dejanjem
 v pravi krščanski luči.

V tem pogledu čakajo katoliške izobražence v sodobnem
 svetu še prav posebno kočljive in težke naloge. Naj spomnim
 samo na obilico ~~znanstvenih~~ velevažnih pa čudovito zamotanih

problemov literarnega in sploh umetniškega ustvarjanja, na silni napredek prirodnoslovnih znanosti, na tako kočljive in odgovornosti polne probleme modernega socialnega, gospodarskega in političnega življenja in udejstvovanja. Na vseh teh področjih smo katoliški izobraženci postavljeni pred usodno izbiro in odločitav:

ali bomo znali na vsa ta vprašanja kot kristjani in katoličani zares sodobno odgovoriti, ~~in pokazati~~ ali bomo vedeli pokazati ~~maximax~~ tako pot k reševanju vseh teh nalog in ~~pr~~ problemov, da ji ne bo mogel nihče pametno ugovarjati in bo tudi praktično življenje in praktična izkušnja pokazala pravilnost našega gledanja in našega dela, *ali pa to res ni naša stvar? Krščanski nedel v svetnem svetu je naša stvar.*

Tu v teh ~~rečah~~ najbolj aktualnih in poročih vprašanjih našega časa ne pomaga ~~nikakax~~ ~~odločnost~~ ~~nikakax~~ nikakšna ozkosrčnost in tudi ne nikakršna ~~in~~ ^{manj} odločnost, ~~in~~ ~~našega~~, dokler nismo v teh rečeh tako doma, tako sodobni in vešči, da nam prav zaradi tega ne bo mogel nihče resno našega krščanstva oponašati in očitati kot nekako oviro za uspešno ~~praktično~~ teoretično in praktično delo. Samo kolikor bomo/dosegli to stopnjo strokovnega znanja in strokovne usposobljenosti, ~~h~~ se bomo lahko na teh področjih tudi kot katoličani uspešno uveljavljali in zapirali pot vsakovrstni modernim zmotam in zablodam.

+++

Poleg strokovnega in poklicnega dela pa čakajo katoliške izobražence danes ~~seveda~~ še druge važne naloge in dolžnosti.

Predvsem velja za nas katoliške izobražence prav tako in še bolj, kot za druge, da smo dolžni svojemu narodu in vsej človeški družbi vračati, kolikor smo od njih prejeli, več kot drugo preprosti ljudje.

Študij ni samo priprava za boljši socialni in materialni položaj, marveč v prvi vrsti nabiranje vsakovrstnih kulturnih dobrin, ki so jih drugi pred nami in za nas pripravili, pa smo zaradi posebnega deleža pri tej splošni človeški in narodni ~~dedščini~~ kulturni dedščini dolžni tudi več delati in svojemu narodu ter celokupni človeški družbi tudi več vračati.

Nas katoličane veže pri vsem tem še posebna odgovornost nasproti Bogu, kateremu bomo morali ^{dejst. nastanem} odgovor ~~vsa~~ ^{talentih}, ki smo jih od njega prejeli.

sociološko in hkrati pravilno, ^[na vslošno razdaljo]
Pravilno krščansko gledanje na vlogo in dolžnosti izobraženca je torej bistveno drugačno od tistega materialističnega gledanja, ki vidi v višji izobrazbi predvsem le legitimacijo za višjo in boljšo službo. Višja je res ta služba - o tem, koliko je boljša, je danes težko govoriti - vsekakor pa je v vsakem primeru odgovornejša, združena z večjimi socialnimi dolžnostmi, kot

vežeje preprostega neizobraženega človeka.

Saveda so tudi te posebne naloge in dolžnost izobražencev od osebe do osebe različne, kakor so pač različne tudi njihove individualne, osebne lastnosti in sposobnosti. Prav zaradi tega bi bilo napačno, ako bi zahtevali, naj vsi katoliški izobraženci delajo za krščansko preosnovo moderne družbe na isti način, po istih metodah in z enakimi sredstvi. Samo po sebi se razume, da je tudi v tem pogledu potrebna neka enostnost in nek red-zlasti, kolikor gre za temeljno pravilnost, ~~našega dela~~ recimo kar za pravo krščansko pristnost našega dela - toda ~~na~~ oamstran tega bi pomenila vsakršno ~~naš~~ izenačevanje in uklepanje vseh v isti jarem samo to, da tisti, ki ~~naš~~ ne znajo ravno tako voziti, kakor ~~bi~~ bi hoteli drugi, ker jim tako pri- je, ~~na~~ dejansko ne bi pri skupnem delu pomagali, marveč bi ga, čeprav proti svoji volji, le ovirali in zadrževali, *al. pa samo ne bi mi delali.*

Dog ~~naš~~ je ustvaril različne ljudi ~~naš~~ in s tem, ko nam je dal ~~tudi~~ različne lastnosti in sposobnosti, ~~naš~~ je tudi ustvaril za različno delo, za različne naloge in različne dolžnosti. Zato je vnanje, organizatorično edini resnični problem naše katoliške inteligence, izkako storiti, da bomo ~~naš~~ vsi, prav vsi, čeprav vsak po svoje zares dobro izpolnili svojo krščansko in socialno nalogo ter na ta način uspešno pripomgli k temu, da

bo v vsem zasebnem in javnem življenju znova zvlada Kristus,
 to se pravi, da ~~homo sapiens~~ sodobni svet dobil zopet pravo krščan-
 sko lice.

Seveda ne smemo pri vsem tem pozabiti, da premoremo
 v tem pogledu sami, vsak zase in vsi skupaj silno malo, prav
 za prav nič, ^{nerve} da dobijo vse naše delo in dobijo vsi naši napori
 pravi smisel in pravo veljavo šele tedaj, če vidimo v njih
 predvsem le službo Bogu, če hočemo ž njimi predvsem le izpol-
 niti svojo nalogo in dolžnost, ki jo imamo pred Bogom. Ne poma-
 ga nič, obračajmo vse te reči, kakor hočemo, končno moramo prizna-
 ti, da je vse, naša osebna in zlasti še naša skupna, socialna
 usoda v božjih rokah.

Zaradi tega nam, kot sem že ob neki drugi priliki po-
 vedal, ni treba preveč enostransko ^{in puširano} skrbeti za to, da bi Kri-
 stus zavlada v sodobnem svetu, da bi danšnji družbi zavlada-
 dal zopet pravi krščanski red. Gotovo moramo delati tudi za
 to - vendar ne smemo pri tem nikdar pozabiti, da dbožje go-
spostvo nad svetom in tem, kar se v njem dogaja, ni bistveno
odvisno od nas in našega ravnanja. To si je zagotovil že Bog
 sam, ko je položil v svet svoje zakone resnice in pravice, zakone,
 ne, ki se prej ali slej brezpogojno uveljavijo, če ljudje ho-

pa naj ljudje to hočejo ali nečejo. Zgodovina nam ~~da~~ daje več kot dovolj zgovornih dokazov za to.

Pač pa je veliko bolj odvisno od nas samih, ali bo Kristus zavladal v nas, ali bomo sami postali zares vredni njegovega imena, ali bomo postali pravi resnični kristjani in katoličani. To se seveda ne da doseči z nobeno organizacijo, z nobenim vnanjim redom in tudi ne z nikakršno/^{zgolj} vnanjo odločnostjo, to se more zgoditi samo tako, če se v vsem ~~krazpogojno~~ zares ~~xxxxxxljubaznijoxkixjoxčlaxakxpraxoxa~~ brezpogojno/uklonimo pred božjo resnico in pravico, in jo z vsem srcem iskreno vzljubimo. To je prvo in najvažnejše, ^{pred vsem drugim} to je, na kar mislimo ali bi vsaj morali ~~misliti~~ ko po Kristusovi nauku molimo "Pridi k nam Tovoje kraljestvo."